

Trondheim, 12.11.2021

Høringsnotat – forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i og utenfor kvoteregulert område i 2022

Det vises til høringsnotat – forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i og utenfor kvoteregulert område i 2022 med svarfrist 12. november 2021. Sjømatbedriftene inngir med dette sitt høringsvar. I det følgende, vil Sjømatbedriftene gi sin vurdering og konklusjon under hvert enkelt av Fiskeridirektørens forslag. På et overordnet nivå, mener Sjømatbedriftene at reguleringene på kongekrabbe etter hvert inneholder mange unntak, dispensasjoner og andre særregler. Dette gjør det komplisert for aktørene å forholde seg til og gir utfordringer ift. likebehandling og like konkurransevilkår.

Fiskeridirektørens forslag med kort bakgrunn:

Forskning:

Det skal i utgangspunktet ikke avsettes kvantum til forskningsformål, men det tildeles likevel et lite kvantum til forskningsformål. De siste to årene har dette utgjort ca. 2 tonn.

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 2 tonn kongekrabbe til forskningsformål i 2022.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener grundig forskning er grunnsteinen for all god forvaltning. Sjømatbedriftene forstår det som at det meste av kongekrabbefangstene som blir forsket på, blir sluppet levende ut i sjøen igjen. Kongekrabben blir en stadig mer populær art med et høyt betalende marked. Det blir flere konkurrenter om råstoffet både på land og i sjøen. Det er fremdeles viktig at man fremholder

forskningen, da arten er hjørnesteinen i flere bedrifter i Finnmark. Samtidig er det viktig å utnytte den kvoten som er. Når det i utgangspunktet ikke skal avsettes kvantum til forskning, mener Sjømatbedriftene at kvoten kan reduseres og at reduksjonen tilbakeføres til totalkvoten for fordeling.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene foreslår at kvoten til forskning halveres med 50 % - 1 tonn til forskningsformål.

Fritidsfiske:

Avsetningen til fritidsfangst har utgjort 1 tonn de siste årene. Til tross for rapporteringsplikt til Fiskeridirektoratet, er det mottatt svært få innmeldinger av fritidsfangst av kongekrabbe.

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst i 2022.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene finner det beklagelig at det er mottatt få innmeldinger av fritidsfangst. Det er viktig at fastsatt kvote utnyttes og det er viktig at uttak blir korrekt registrert. Sjømatbedriftene mener det bør undersøkes nærmere hva som er bakgrunnen for at kvote ikke blir utnyttet. Det fremstår som unødvendig å avsette kvote, når man er usikker på hva som er det reelle uttaket utover eller innenfor kvoten.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener det bør undersøkes nærmere hva som er bakgrunnen for at kvote ikke blir utnyttet. For å ha en buffer for eventuelt uregistrert uttak, mener Sjømatbedriftene det er hensiktsmessig å avsette 1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst i 2022.

Turistfiske:

Kongekrabben har etter hvert blitt en viktig ressurs for turistnæringen i Øst-Finnmark, og Fiskeridirektoratet legger til grunn at det fortsatt skal kunne gis tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en avsetning på 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Det er viktig at næringsutøvere får stabile og forutsigbare rammevilkår. Sjømatbedriftene erkjenner at kongekrabben er blitt en viktig ressurs, også for turist- og reiselivsnæringen i Øst-Finnmark. I det øyemed er det viktig å avsette kvantum til turistfiske og reiselivsbedrifter. Sjømatbedriftene mener samtidig at det skal være klare føringer på selve fordelingen av kvoten: Det skal være en kvote for flere og ikke for de få. 13 tonn er en betydelig mengde med tanke på hva formålet er. I rekreasjonsøyemed, er det ikke et poeng å fiske høyere kvantum for å forsyne marked, men å fiske lavere kvantum for opplevelse og rekreasjon for tilreisende. Sjømatbedriftene ber derfor Fiskeridirektoratet se nærmere på hvordan kvoten fordeles mellom de ulike reiselivs- og turistfiskeaktørene.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener man må se nærmere på selve fordelingen av kvoten til turistfiske og reiselivsbedrifter med tanke på å begrense eventuelle uheldige skjevfordelinger mellom de ulike aktørene. For øvrig støttes Fiskeridirektørens forslag om å videreføre kvote på 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter.

Fordeling av kvoter på fartøynivå:

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene for reguleringsåret 2021 fordeles på fartøynivå som i inneværende sesong. Fiskeridirektøren mener det ikke er grunnlag for å overregulere fartøykvotene, og at kvoten derfor skal fordeles tilnærmet flatt på antall faktorer i fisket.

Det legges til grunn at fangsten skal reguleres med garanterte kvoter som i inneværende år.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at adgangen til å overføre inntil 10 % av totalkvoten mellom kvoteår videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at det tildeles garanterte fartøykvoter uten overregulering.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene har ingen merknader.

Omsetningskrav:

I Meld. St. 17 (2014-2015) ble det foreslått en ny modell for kvotetildeling på bakgrunn av at kongekrabbe i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av kongekrabben som bifangst i andre fiskerier. Forslaget innebar at fartøyene får tildelt kvote basert på fartøyets omsetning av annen fisk. Den nye modellen for kvotetildeling fikk virkning fra 1. januar 2016. Kvotestigen har blitt grundig debattert i forbindelse med høringene for regulering av fangst av kongekrabbe hvert år. Omsetningskravet ble endret til 200 000 kr for hel kvote i 2019. Fiskeridirektoratet tilrådte en økning i omsetningskravet som vist i tabell under og at denne skulle tre i kraft fra 2022.

Førstehåndsverdi (kr) fra annet fiskeri i 2021	Kvotefaktor
> 50 000	0,1
50 00 – 149 999	0,25
150 000 – 299 999	0,50
300 000 <	1,0

Fiskeridirektøren foreslår et omsetningskrav slik det framgår av tabell over for tildeling av kvoter på kongekrabbe i 2022.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener det grunnleggende i forvaltning av kongekrabbe skal være at den i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av den som bifangst i andre fiskerier. Vi merker oss at enkelte uttaler at de er så negativt berørt av kongekrabben, at den overgår andre fiskerier, altså at de får andre arter som bifangst, (målt i mengde) og kongekrabbe dermed blir hovedfangsten. I en slik situasjon, vil fiskeridirektørens forslag komme svært negativ ut og vi mener at det kan være uheldig: Samtidig som kongekrabben har blitt en ressurs, er den på andre måter en uønsket art. Det er viktig at ressursen blir høstet på en måte som ivaretar andre arters reproduksjon og at de ikke fortrenses.

Sjømatbedriftene støtter i utgangspunktet Fiskeridirektørens forslag, da vi mener at kongekrabben i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av den som bifangst i andre fiskerier. Samtidig mener vi at det er viktig at de som er hardest rammet, ikke blir ekskludert. Eldre fiskere og mindre fiskefartøyer som ikke har det samme nivået og farten på sine fiskerier, risikerer å bli ekskludert.

Sjømatbedriftene er kjent med at det er foreslått å erstatte dagens omsetningskrav med et aktivitetskrav. Vi mener det kan flere alternative løsninger til omsetningskrav som kan vurderes mtp. å kvalifisere til kongekrabbekvote.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene ber Fiskeridirektoratet nedsette en arbeidsgruppe bestående av representanter fra næring, forskning og forvaltning for å se på muligheten for å stille andre krav for kvalifisering til kongekrabbekvote enn det foreslåtte aktivitetskravet med tilhørende nivå.

Tilleggskvoter:

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre gjeldende bestemmelser om at fartøy kan fange og lande inntil 10 % skadde hannkrabber og 10 % hunnkrabber beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke.

Sjømatbedriftenes vurdering:

I fisket etter kongekrabbe, kan man være uheldig i enkelte perioder og det omvendte i andre perioder. Sjømatbedriftene er positive til at det foreslås en økning i andelen av skadde hannkrabber og hunnkrabber. Sjømatbedriftene mener det bør vurderes å spre dette ut over hele sesongen. Alternativt bør man sette prosentandelen høyere.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener prosentandelen skadde hannkrabber og hunnkrabber bør økes til 15%. Alternativt bør tidsrommet andelen beregnes på forlenges.

Bifangst:

Dersom en bifangstprosent på 3 % kongekrabbe skal videreføres, må kvoteavsetning til bifangst økes. I inneværende år har avsetningen vært på 37 tonn, og er overfisket per 21. september. Det kan også være et alternativ å sette et øvre tak på hvor stort kvantum bifangst det enkelte fartøy kan levere.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes synspunkt på tillatt bifangstprosent.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene forstår det som at mye av kongekrabben som leveres som bifangst ofte er av lavere kvalitet enn direktefisket kongekrabbe. Det er viktig at den fastsatte kvoten i størst mulig grad fordeles til direktefisket på kongekrabbe, da presset er stort og markedet for norsk kongekrabbe er

godt. Et evt. øvre tak må utformes nærmere i samråd med aktørene, forskerne og forvaltningen. Innordningen av et øvre tak, kan ha negative konsekvenser f. eks i form av et direktefiske for å nå øvre tak. Muligheten for periodisering eller andre løsninger bør vurderes samtidig.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener det nedsettes en arbeidsgruppe med representanter fra næringen, forskningen og forvaltningen for å finn en tilfredsstillende løsning på bifangstproblematikken.

Ungdomsfiskeordningen:

Ved fastsettelse av kongekrabbereguleringen blir det bestemt om det skal avsettes kvote til formålet. Det kan derfor være hensiktsmessig å ta stilling til om rekrutteringstiltak skal videreføres. Fiskeridirektoratet har tidligere vist til at det er god rekruttering til fangst av kongekrabbe og det må prioriteres hvordan totalkvoten skal fordeles.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på om ungdomsfiskeordningen for kongekrabbe bør videreføres.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Ungdomsfiskeordninger er i utgangspunktet et positivt tiltak for å øke interessen og dermed også rekrutteringen til yrket. Hovedformålet må være å rekruttere unge inn til fiskeryrket. Med dette mener vi også at de rekrutterte må drive yrket permanent og ikke bare i forbindelse med avvikling av skoleferie uten planer, tanker eller intensjoner om å drive i fiskeryrket i fremtiden. Sjømatbedriftene viser samtidig til at de siste årene har rekrutteringen til yrket vært god. I tillegg oppfatter vi det som at ungdomsfiskeordningen i større grad blir benyttet som en bigeskjeft i ferie for å tjene penger uten fremtidige planer om å gå inn i fiskeryrket. Dette finner Sjømatbedriftene uheldig, samtidig som det er en hårfin balansegang som er vanskelig å vurdere. Sjømatbedriftene mener at dersom ungdomsfiskeordningen skal videreføres, bør den innordnes på en annen måte. En mulighet er å innordne den med et omsetningskrav fra annet fiskeri i form av en sum eller kvantum – selvsagt lavere enn kravet til ordinært fiske. En slik innretning vil gi en større forståelse og bredere erfaring innenfor fiskeriene generelt, men også for fisket på kongekrabbe spesielt, samtidig som det kan øke interessen på et generelt plan. En slik innordning vil også kunne bidra til å redusere antallet deltakere som har klare planer og ambisjoner om andre yrkesveier enn fisket.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Dersom ungdomsfiskeordningen skal videreføres, bør den innrettes på en annen måte.

Ungdomstillegget:

NFD besluttet 10. mai 2021 å avsette 10 tonn kongekrabbe til ungdomskvotetillegg for helårsfiskere i åpen gruppe i fangst etter kongekrabbe for fartøy der majoritetseier er under 30, og hvor fartøyene i dag ikke kvalifiserer til full kongekrabbekvote. Tillegget skulle fordeles på antall påmeldte, oppad begrenset til en full kvote per fartøy. Fiskeridirektoratet mener det er unødvendig med en egen rekrutteringsordning i fangst av kongekrabbe, da dette er en fangst der man ikke sliter med rekruttering. Kongekrabbefangsten er som kjent godt betalt og man ser at antall deltakere øker hvert år.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på om ordningen med ungdomstillegget bør videreføres.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene viser til vurdering over ifm. ungdomsfiskeordningen. Ungdomstillegget er innrettet på en måte som i større grad vil bidra til permanent rekruttering inn til yrket, samtidig som det ligger krav til grunn for å kvalifisere. På denne måten bidrar ordningen i større grad til rekruttering og ettersom ordningen er begrenset oppad til en kvotefaktor, oppfattes det heller ikke som konkurransevridende.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener ungdomstillegget bør videreføres.

Undervisningskvoter:

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på om ordningen med undervisningskvoter bør videreføres.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener undervisningskvotene er et positivt tilskudd til undervisningsinstitusjoner. Det gir en generell og overordnet innføring i fiskeriene for unge elever.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener ordningen med undervisningskvoter bør videreføres.

Fredningsperiode:

Fiskeridirektøren foreslår at forbudet mot fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område fra 1. til 30. april videreføres i 2022.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Fredningsperioden er et komplisert tema med mange synspunkt. På den ene side, er Norge blant de få, om ikke enestående som forsyner markedet med levende kongekrabbe i det tidsrommet og dermed kan markedet oppfattes som bra. På den annen side, er kongekrabben skjør, hvilket medfører lav utnyttelse og større sannsynlighet for at skadet kongekrabbe blir sluppet ut og gjenfanges med lyter senere. Mange fiskere er opptatt med torskefiske i perioden, dette gjør at det er færre som potensielt beskatter kongekrabben i det som for tiden er fredningsperiode. I tillegg trenger aktørene kontinuitet i fangstene for å etterkomme markedenes krav og beholde de best betalende kundene. I en periode hvor det er kjent at kongekrabben er av generelt lavere kvalitet, vil den også håndteres mer skånsomt.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag.

Aktivmelding for turistfiskebedrifter:

Fiskeridirektøren foreslår å forskriftsfeste krav til melding om aktivitet for turistfiskebedrifter i tråd med retningslinjene.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene ser det som hensiktsmessig å innrapportere 12 timer før planlagt aktivitet. Det er viktig å opprettholde turistnæringen i Øst-Finnmark og kongekrabbe er en viktig del av dette og bygger opp under videreføring og utvidelse av denne næringen. Samtidig bør det ikke være enklere å drive med uregistrert uttak fordi man er turist. Det er naturlig å tro at de aller fleste som ønsker å drive med kongekrabbefiske som turist også har reservert opphold og i noen grad, (om ikke fullt ut) aktiviteter ved og under sitt opphold i forkant. Det bør derfor ikke være utfordrende for tilbyder å melde fra om aktivitet minimum 12 timer innen aktivitet tiltar.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag om å forskriftsfeste krav til melding om aktivitet for turistfiskebedrifter i tråd med retningslinjene.

Samleteiner:

I reguleringen for fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område er det forbudt å mellomlagre kongekrabbe i samleteiner som plasseres innenfor det kvoteregulerte områdets grense.

En tilsvarende bestemmelse finnes ikke for fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område. Det åpner for at kongekrabbe fanget i kvoteregulert område kan mellomlagres i samleteiner utenfor kvoteregulert område. Denne fangsten skal etter regelverket landes innenfor kvoteregulert område eller i Skarsvåg i Nordkapp kommune. Det er også forbudt å gjenutsette levende eller levedyktig kongekrabbe utenfor kvoteregulert område.

Av hensyn til forbudet mot gjenutsetting av kongekrabbe, risikoen for at kongekrabbe i samleteiner rømmer og kontrollutfordringer foreslås det å innføre et lignende forbud som gjelder for fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område.

Fiskeridirektøren foreslår å innføre forbud mot at kongekrabbe fanget i kvoteregulert område kan mellomlagres i samleteiner utenfor kvoteregulert område.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene har forståelse for at kongekrabbe fanget i kvoteregulert område som i dag kan mellomlagres i samleteiner utenfor kvoteregulert område, kan være utfordrende og støtter dermed Fiskeridirektørens forslag.

Sjømatbedriftene vil imidlertid adressere en annen problemstilling vedrørende samleteiner. Bortfallet av den tidligere muligheten som mottakene hadde for å mellomlagre kongekrabbe i samleteiner oppfattes av våre medlemmer som en stor ulempe:

Det er i dag flere mottak som ikke har mulighet til å lagre større mengder kongekrabbe levende på sine mottak. Utfordringene er flere, blant annet at mottakene i seg selv ikke er store nok til å kunne

utvides med tanke på levendelagring. Flere av mottakene er også av noe mindre størrelse både ift. arbeidskraft og økonomi og gir dermed utfordringer ift. driften av et levendelagringsanlegg. Mtp. uheldige situasjoner med strømbrudd eller annet uforutsett, kan dette ha svært alvorlige konsekvenser for de mindre anleggene.

Når kongekrabben er kjøpt, er den også registrert i ressursregnskapet. For alle praktiske og fornuftige forhold, er det derfor et mål for kjøper å få omsatt fangsten videre. Uavhengig av et forbud, vil man i strid med reglene, kunne oppbevare levende kongekrabbe i samleteiner. Dermed må utgangspunktet være at de involverte aktørene har som mål å håndheve loven og etterkomme de krav som er stilt overfor dem. Med den bakgrunn, mener Sjømatbedriftene at forholdsmessigheten må veie tyngre enn andre hensyn. Investering og drift av anlegg for levendelagring vil ikke nødvendigvis få bukt med problematikken rundt oppbevaring i samleteiner i sjø.

I et miljøperspektiv, er samleteiner unektelig å foretrekke fremfor levendelagring på land. Det er naturens egen energi som blir brukt for å oppbevare kongekrabben. Temperering og næringsinnhold skjer automatisk fra naturens side og avfallet etter oppbevaringen blir naturlig filtrert i sjøens dimensjoner og ikke i lukket anlegg. Tidligere måtte passende lokasjoner utpekes i samråd med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet. En slik praksis gir et godt resultat som ivaretar både dyrevelferd, mattrygghet, miljøet og kontrollhensyn.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag om å innføre forbud mot at kongekrabbe fanget i kvoteregulert område kan mellomlagres i samleteiner utenfor kvoteregulert område. Samtidig ber Sjømatbedriftene Fiskeridirektoratet ta opp til vurdering muligheten for å gjeninnføre ordningen med samleteiner for mottakene.

Kortvarig stenging av områder for å tilrettelegge for forskningstokt

Tidspunkt og posisjon for det årlige opprensknings- og forskningstoktet er ikke fastsatt ennå. Fiskeridirektoratet vil derfor komme tilbake med en forskriftendring når dato og posisjon er fastsatt. Det ble etablert et unntak fra fangstforbudet for foretak med tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket, og samleteiner, dersom teinene ble satt grunnere enn 50 meters dyp, samt at teinene ble rapportert til Kystvaktsentralen. Omfanget ville være svært begrenset og ikke til hinder for HI sitt tokt eller opprenskningstoktet.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre at det skal kunne iverksettes fangstforbud for korte perioder i 2022 for å tilrettelegge for forskningstokt og opprenskningstokt både i og utenfor kvoteregulert område. Det foreslås å videreføre unntak for bedrifter med tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket og samleiner i kvoteregulert område.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene berømmer Fiskeridirektoratet for deres arbeid med forskningstokt og opprenskningstokt. Vi mottar tilbakemeldinger på at opprenskningstoktet fungerer godt og at samspillet mellom Fiskeridirektoratet og næringen er god. Det er et ønske at toktene med tilhørende stenging av felt flyttes til oktober. Tidligere tokt har vært i august og september og det er en periode hvor det er svært høy aktivitet. Sjømatbedriftene foreslår at toktene flyttes til oktober. I oktober kommer russerkrabben på markedet og med det blir det mindre etterspørsel og dermed lavere fiskeintensitet. En opprenskning har større effekt etter en svært intensiv periode i august og september. Det vil også gi stopp i aktiviteten for færre aktører, samt at aktørene kan holde fullt fokus og trykket oppe når markedet har stor etterspørsel.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag og foreslår å flytte tokt til oktober.

Med vennlig hilsen
Sjømatbedriftene

Robert Eriksson
Administrerende Direktør

Helene Kristoffersen
Fagsjef fangstbasert industri